

A MAGYAR SZÍNÉSZET ÁLLANDÓ CSARNOKA

PROLOG

A SZOMBATHELYI SZÍNHÁZ MEGNYITÁSÁRA.

Irtá Márkus Miklós.

Ezer éve szívvel, karral, észszel
Küzdünk a hazának léteért;
— Vándor-utján hitökös nem ér el:
Hova szabványk híve már elert;
Véltájsáyi hállátlan nyugotnak
Ostoroztak nyugtük keletet . . . . .
Merre csillagok, nap táboroznak:
Hol a nép, mely többbe: szenvedett?

Emberöltő csak . . . az volt az orkán! . . .
A ki látta, nem felejtheti —
Ósi fészket megsebzett oroszán
Élte árán egy védelmezi;
Láha dobbanása szerteszejjel
Úzte-verte a csahas hadat . . . .
Nem igazság, árulás ejté el —
A ki látta, szíve megszakadt.

Hosszu éj jött. A kétségbe'esének
Rémületes éjszakája volt;
Halott gyánant boljongott az élő,
Föld alatt nem nyughatott a holt;
Névtelen hősöknek izzó lelke,
Vértanuk dicsőült árnyai,
Jelöletlen sírjuktól kikelték
Szívünk hurjait felajzani.

Volt, ki titkos szózatuk megérté
S szólt, mikor mindenki hallgatott;
S hogy igéje váljon testté-vérre,
Sajgó sebre öntött balzsamot;
Hosszú közt, dallást hemeszelmet,
Szabb jóvét, mit félve ámsodott,
S érezők: nyelvben éi a nemzet,
Építünk a nyelvnek templomot.

S áldott volt a hely, hol templom épült:
— lóttak a megszentelt falak,
Melyek könnyel áztatott kövéből
Új reményiség, új élet fakadt.
És a kik már-már kétségbeestünk,
Nem jövednők: holnapunk felett,
Ujra hittük: van isten felettünk
S még megérünk másik ezeret.

Dús fillérid nyelvünk szent ügynek,
Meghozád te is, szülőházam —
Római erénynek öre egykor,
Örököse most — Savarián;
Bárhól élek-bolygok a világon,
Vágyó szívem csak téged keres;
Messe síkod, zengő berked áldom,
Hol először hallám azt: szeress!

Oh szeretni . . . Földi üdvösségünk . . .
Egi üdvnel sem kevesb talán;
De a mivel semmi üdv sem ér fel,
Érted élni-halni az — hazám!
Reszkető ajkunkon szent neveddel
Hadd avassuk fel lát templomod:
Áldott, a ki benne érted áldoz,
A ki ellenedre — átkozott!

És ez átok váljon mennydörgéssé,
Győzzön az elásult szíveken;
Bűnbánólag hadd boruljon térdre,
A ki még közöttünk idegen;
Hogy — ha e sok vér-áztatta földön
Nem pirulva élni még akar:
Ne csupán hivalkodó szívében,
De nyelvében is legyen magyar!

S hogy megvirrad újézületésünk
Verőfényes, boldog napja ránk,
És nem lesz hiába az, hogy éltünk —
S nem felednek el, ha meghalánk:
S akkor ti is névtelen hős lelkek,
Vértanuk dicsőült árnyai —
Sirotokban boldogan pihentek
S jeltelen sem fogtok porlani.

A szombathelyi állandó színház megnyitása. Vas-
megye székhelyén, Szombathelyen e hó 19 én nyi-
tották meg ünnepélyesen az állandó színházat, me-
lyet a megye és város áldozatkészsége emelt az or-
szág eme határszélén, a magyárosodás otthonánál.
A színház képét lapunk már a múlt évben (a 15-dik
számban) bemutatta. Nem pompás palota ez, hanem
esinos hajléka Tháliának. A tervet Hanszmann Ala-
jos budapesti műegyetemi tanár készítette hozzá, s
körülbelül 36—40,000 forintba került felépítése. A tel-
ket a város ajándékozta, e mellett 1500 forint is
adott; Vas megye 15,000 forintot szavazott meg;
lg. Batthyány Fülöp 1000, gr. Festetics György
800 forinttal járultak a lakafias ezélhoz. Ezek a na-
gyobb adományok; ezeken kívül 10 forint részvények
voltak kibocsátva, s gyűjtőúken is több ezer forint
jött össze, egy hogy mindössze csak pár ezer forint
van fedezetlenül. Az állandó színház emelésére már
1865-ben alakult bizottság Horváth Boldizsár elnök-
lete alatt, de nemsokára a politikai mozgalmak el-
vonták tőle a kellő figyelmet, egy hogy csak 1877-
ben pendült föl újra az érdeklődés, s ez alkalommal
már a cél elérésével. A színház a Széchenyi-téren
emelkedik s az előtte elterülő kerttel a város egyik
légszebb pontja. A szombathelyi állandó színház a
tizedik a fővároson kívül, Van eddig: Kolozsváron,
Kassán, Miskolczon, Szabadsán, Győrben, Debre-
czenben, Aradon, Székes-Fehérváron és legujabban
Békés-Csabán. A pozsonyi és soproni színházakban
rendesen német színészek működnek, s ekkép ezeket
a magyar állandó színházak közé nem sorolhatni; a
a temesvári színház pedig légeett. A szombathelyi
színházra nézve Vas megye és a város hatósága ki-
mondta, hogy abban csak magyar előadást lehet tar-
tani. A színházba szép előcsarnokon át juthatni.
Nézőtere, mely egészen vasból van szerkesztve, száz
zártszékkel, 22 páholyal s 30 erkélyszékkel, nem-
különbön földszinti álló, másodemeleti ülő és álló-
helyeivel összesen 450 embert képes befogadni. A
színház belső dekorációja sokban emelkedet a bu-
dapesti népszínházra. Alapszíne világos sárga, dus
aranyozással. A páholyok belső díszítése piros kárpit
és függönyös. A színpad Gallónak, a népszínház
gépmesterének munkája. A nagy függönnyt Heinrich
udvari festő, a díszleteket Lehmann Mór festette,
míg a gáz- és vízvezetékét Zellerin budapesti bádo-
gos rendezte be, a falfestészeti munkákat pedig Schok
készítette. A vállalkozók egytől-egyig mind magyar
emberek. Az építési s berendezési költségek körülbe-
lül 60,000 forintba rúgtak.

A megnyitó előadás nagy lelkesedés közt ment
végbe. Beödy szintársulata Csiky Gergely „Proletá-
rok” című darabját adta elő, Prielle Kornélia és
Márkus Emilia k. a. a nemzeti színház tagjainak
közreműködése mellett, kiket bokréttákkal és koszo-
rukkal árasztottak el. Az ünnepélyes este Kölcsey
hymuszának elénekelésével kezdődött; ezt a Márkus
Miklós által írt és Márkus Emilia k. a. által szavalt
prolog követte. A két művésznd ezüst babékoszort
is kapott emlékül.

*Vasárnapi Újság 1880. 34. sz.
562—563. o.*

Vasárnapi Újság 1880. 34. sz. 568. o.

A szombathelyi színház és Márkus Emília

ba, s éppen a nagybácsi szorgalmazására iratkozott be a kis Emília a Szini Tanodába. Még növendék volt, amikor első szerepét kapta, amelyben Prielle Kornélia lányát alakította. A Csongor és Tünde bemutató előadásán ő volt az első Tünde magyar színpadon, s Csiky Gergely új korszakot indító drámájában, az 1880. január 23-án bemutatott *Proletárok*-ban (1950-es évektől *Makvirágok*, vagy *Ingyenlők* címen játszották) Prielle Kornéliával együtt a női főszerepeket.

Ezt az új magyar drámát választották a szombathelyi színház megnyitó előadásául és a két női főszerepre, *Szedervári Kamilla*, illetve Irén szerepére Prielle Kornéliát és Márkus Emíliát kérték fel. A darab többi szerepét a Beödy-társulat tagjai játszották.

Az előadás előtt Márkus Emília elszavalta testvérbátyja, Márkus Miklós költőnek erre az alkalomra írt *Prolog*-ját. Az ünnepi külsőségek között megtartott díszelőadás után pedig banketten köszöntötték a vendégművészeket és itt nyújtották át Márkus Emíliának a város ezüst koszorúját, amelyet élete végéig nagy szeretettel őrzött. (Jelenleg a Bajor Gizi Színházmúzeum Márkus Emília emlékszobájában látható.) Az üdvözlésére nyomtatott verset már a színházban is osztogatták.

Márkus Emília még két alkalommal szerepelt Szombathelyen. 1901. június vé-

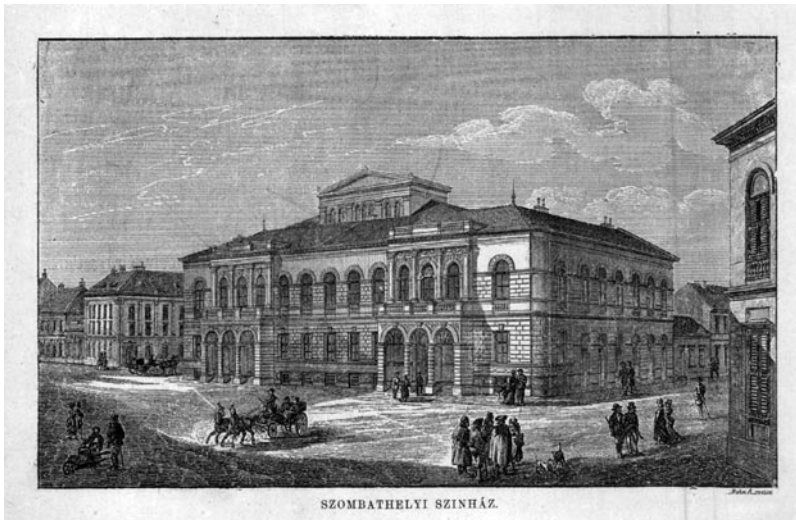
gén négy darabban lépett föl, *Halmey Imre* színtársulatának tagjaival, majd 10 év múlva, 1911 júniusában három estén szerepelt *Nádassy József* színtársulatánál. Ez a szereplés azonban már nem a színházban zajlott le, mert azt 1908-ban tűzbiztonsági okokból bezárták, s 1909-ben új színházot építettek. Ugy látszik, a művésznőt a tűz születésétől kezdve követte, mert alig egy hónapra a színházi szereplés után ez a színház is porrá égett. (Budapesti színpadi tüzeseteiről külön fejezetet lehetne írni.)

A két szombathelyi szereplés alkalmából legismertebb szerepeiben mutatkozott be szülővárosa lelkes közönségének, hogy ők is megismerhessék Francillont, a Kaméliás hölgyet, vagy Monna Vannát, amiknek akkor már az egész ország tapsolt.

Az egykori szombathelyi kislány, később a Nemzeti Színház tiszteleti és örökös tagja, 75 éves dícsőséges pályafutása után, idős korában két helyre vágott: Párizsba, mert ott „eljelejt az ember, hogy meg kell halnia”, s Szombathelyre, felidézni a gondtalan, boldog gyermekkorát, megnézni még egyszer Bódi bácsi egykori házát és szobrát. Ide már nem jutott el, s 1949 karácsonyán átaludt az örökkévalóságba. A 120 éve született nagy művésznő emlékét szülővárosa éppúgy őrzi, mint az egyetemes magyar színház törté-

Cenner Mihály

Vas Népe 1980. augusztus. 17. 8. o. (részlet)

Vasárnapi Újság 1879. 15. sz. 236. o.

Színház.

A közelebbi napok estái oly gazdagok voltak színiévezetekben, hogy azokért bármely nagyobb város közönsége is megirigyelhetne bennünket.

Ujházy Ede ur, a budapesti nemzeti színház jeles művésze, látogatott el hozzánk öt vendég-előadásra.

Feleslegesnek tartjuk, hogy a vendég művészetét itt dicséretesekkel halmozzuk el: ismeri Ujházy művészetét a főváros, s eléggé ismeri az ország nagy részének közönsége.

Az elért anyagi és szellemi siker feltüntetésére általánosságban elég felemlitenünk azt, hogy a házat mind az öt alkalommal zsúfolásig töltötte meg a díszes közönség, mely a vendégművészt minden megjelenése alkalmával a felvonások végén, sőt még nyílt jelenetekben zajos és megemlézett tapsal üdvözölte, adott kifejezést elismerésének.

De nem hagyhatjuk említetlenül, hogy Bedő Gábor igazgató ur valóban hálára kötelezte Szombathely mielőtt közönségét, amikor azt a derék művészt megnyerése által ritka színiévek részesevé tette.

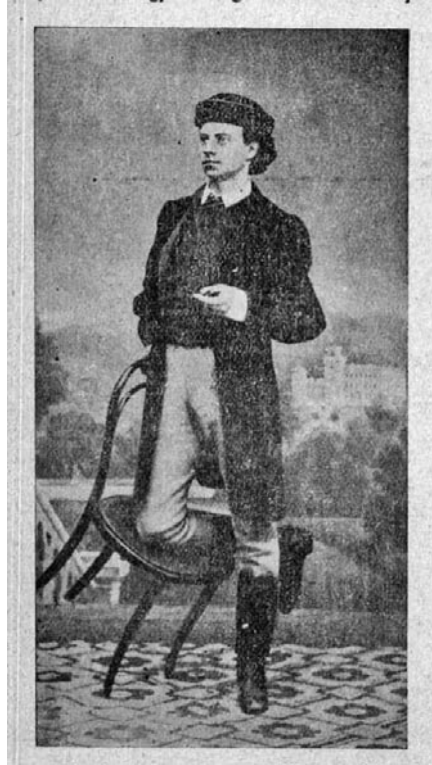
A vendéjáték-cyklusban a következő darabok kerültek színi: csütörtökön: A minster előszobájában. (Knabe Ujházy). Őszi napsugár (Briquetville Ujházy); péntek: A másoló (Parnet-Ujházy), Katonai gyakorlatok Ipolyfalóban. (Altisz-Ujházy); vasárnap: A falu roszsza (Gonosz — Ujházy); hétfő: Buda-Pesten (Bákés Zsigmond — Ujházy) és kedd: Mukányi (Zápolya — Ujházy).

Az elősorolt darabokban a mellékszereplők is kiváló buzgalommal igyekeztek megállni helyüket a vendég művész mellett.

Közben, szombaton, a vendég nélkül: Donna Juanita a 3 felvonásos operette került színi, színpadunkon ezuttal először.

Egyike a mulattatóbb kis dalműveknek.
Szövege szellemes, zenéje sok helyen meg-

Az előadás kerek, összességé.
... est sikereért Mikei (Pompolnio), Tatay (Olympia), Dezséri (Douglas) Mezei (Gaspar), Kovács Ilka (Petrita), és Folinus (Evangelus) játékát illeti kiváló elismerés. Dufaure Rene szerepe Cserváry Ilka kezében volt.
A közönség egészen megtöltötte a színház.
Kóbor Iván.

Színházi Élet 1915. 10. sz. 10. o.
Ujházy Ede

Vasmegyei Lapok 1881. szeptember 29. 2. o.

— Színi-előadás. Műkedvelőink ma tartják a második jótékonyczélu előadást. Igen örvedetes, hogy akadtak burgók, kik nem kímélve költséget, fáradságot, s a jó ügy tekintetéből valóban élvezetes előadásokban részesítenek bennünket. Csak hogy nekünk is viszonyzni kelleve ezt minél sürűbb látogatás által. Ámde itt nyilatkozik a baj; mikor a közönség csupán páholyban, erkélyszéken és földszinten kíván ülni, és a második emeleti zártterek senkinek sem kellének, mert az a publikum, mely számára ez van, nem jár színházba. Ilyenkor látni, mily hibáé színházunk építése. A színház oly kicsiny, hogy a közönség, nem bírván oly helyet kapni, mely kívánalmának megfelel, inkább nem is megy, s az oka a legtöbb esetben, hogy űres. Ha még egy-két öllel kilebb mentek volna, színház is, városház is tágasabb volna. Ámde erről most kár szólni; hogy ezen a bajon segíteni kell, mindnyájan tudjuk, de mert máskép nem lehet, hát egyrészt az elárusított páholyok visszaváltása, másrészt tőkgyűjtés által, hogy a színház mögött levő házat, habár idővel is megszerezni lehessen. Mi ez utóbbit tartanók legjelöl sorban szükségesnek, hogy ha mindjárt nem is, a terjeszkedés idővel biztosítva legyen. És itt ismét csak magunkra támaszkodhatunk. Önmagunknak kell fillért fillérre rakni, hogy ezt megtehessek. Műkedvelőink buzgalma megadja nekünk erre az alkalmat, mi pedig használjuk fel ezt!

Vasmegyei Lapok 1886. március 28. 3. o.

Színház.

Szerdán, nov. 20-án »Lili« énekes színmű. — Írták: Hennequin és Millaud. Zenéjét szerzette: Hervé. — A darab, úgy szólván teljesen űres ház előtt került színre, s ezt a sorsot méltán megérdemlette, miután nélkülöz minden nemesebb intenciót; — sikamlós erkölcsű, űres szellemű, léha munka; — kár volt rá a nemesebb szerepre érdemes erőt és fáradságot vesztegetni, — ennyi ambícióval s művészettel igazi műbeccsel bíró művet is lehetett volna előadni. — Sorainkkal azonban távolról sem akarjuk a művezetést megróni, ezt csak mellékesen jegyezzük meg, — mert közüdmásu, hogy a készletek és ruhatarak a közel ut miatt már csomagolják, mi a választást nagyon meguehezíti. Az eddigi repertoír — kevés kivétellel — elég változatos és teljesen kielégítő volt s nem is mulasztjuk el a művezetés iránt e helyt elismerésünknek kifejezést adni. — A szereplők mindnyájan kifogástalanul játsztak. Megemlítendők: Serfőzy Etel (Lili), Vedress (Sainte Hypothese algróf), Szép Aladár (De la Grange Batelières báró), Halasy (Antonin Plenehard tüzér), Nyilassy (Baumpan professor), Gireth Károly (René), Károlyi Lajos (Rouzcourt), Szilágyiné (Rouzcourtne) stb.

Csütörtökön színre került »A kertész leány« vig operette, kissé ledér tartalommal, — pénteken »A peleskei nótárius« nagyon hízagos előadásban, — szombaton »Az ideges nők« vigjáték, vasárnap pedig bucsuelőadásul a »Sárza csikó.« — És errel mi is istenhözadót mondunk a társulatnak, s óhajtuk, hogy új otthonukban is oly kedveltek legyenek, mint voltak itt.

Vasmegyei Lapok 1889. november 24. 3. o.

SZINHÁZ.

Előadás a házban, előadás a házon kívül.
Már tudnillik ugy tessék érteni a dolgot, hogy hűségeskü történik a színpadon, s hűséget esküsznek a házon kívül.
Hogy melyik tartósabb?
Aki tudni kívánja, kérdezze meg a holdtól, levén ő égi nagysága már a nagy britt költő szerint is a változandóság örök jelképe.

De mi Bismarcknak Heecuba, mi nekünk hűség?
Helyesebben tesszük, ha végig futunk a heti repertoire-on.

Tetszik ismerni Constantin abbét?
Hogyne! Hisz csak a múlt hétfőn mutatta be nálunk magát a derék ur.

Eljött hozzánk, hogy Dezséry urat megvizsgaltja. Igen kedves, derék ur
Majdnem a mi kiválóan tisztelt St. — — re ismertünk benne.

Csak az kár, hogy egy kissé elfogult, meg előítéletes. Ezelőtt 200 évvel ő rendezte volna Sevilleában az auto adé feé-ke-t.

Dezséry — — no nagyon természetes, hogy kitűnő volt, s megérdemelte a kitüntetését, mely a közönség szép számu megjelenésében mutatkozott.

Az abbe ur magával hozta unokaöccsét is, kiről nekünk Kazaliczky nr azt mondta, hogy fiatal, tűzvérű hadnagyoeska, s ime, mikor megérkezik, akkor látjuk, hogy a derék unokaöccses bizony már csak egy nyugdíjazott ezredes.

Hova is tette a szemét az a bájos Bettina (Szép Olga) hogy azután a rokkant oroszán után tudott epekedni! Már akkor inkább azt a szélesap legényt (Polgár) választotta volna, s most nem kellene folytonosan herba-thea-főzéssel vesződnie.

Aztán az a derék ezredes még csak beszélni sem volt képes. Mindig egy lyukra figyelt, mintha ott hagyta volna a beszélő tehetségét.

Szinte jól esett az ideges ezredes után a magyar Peleskei notáriussal találkozni.

Hatalmasan ment, csak Kiss János kimélte egy kissé a gyantát. A toroka nem akart hangot adni, szinte szerencse volt, hogy Simándynak sikerült őt tulkiabálni.

Hétfőn: Gasparone, Dezséry jutalmára.

A kedves operette, leszámítva Szida Teréz kisasszony gi—gi—gixereit (bocsánat!) derekasan ment. De hát ha feltétlenül hatásra vadászunk, s másként nem érünk czélt!

Benozzo (Németh János) ez estén kített magáért. Kár, hogy nem rendelkezünk phonograffal! Szép hangját érdemes lett volna megörökíteni. Azután jó kedvvel

is játszott, szinte gyanussá tette magát, hogy jó vascora vár reá.

Dezséry podesztája kitűnő volt; még a sz . . . . . i sem csinálja különben.

Szerdán: Oláhné asszony jutalmára: A háromszéki leányok. Ha már a székely leányok kedvéért nem, legalább a derék jutalmazott iránt való elismerésből nagyobb számu közönség gyönyörködhetett volna az előadásban.

Oláhné egyik kiváló tagja nemcsak társulatunknak, de oly comica, aki a vidéki színpadokon ritkítja párját.

Amde ha a dicsőség kárpótolja, ugy nyugodtan hajlhatta előadás után fejét nyugalomra.

Dezséry a papushős szerepében kitűnő volt, és bizonyára nem akadt volna férj, ki felserélte volna könnyű helyzetét.

Bácskay amit szerep nem tudással lerontott, szép énekeivel ismét jóvá tette.

Szép Olga (mint rendezen szép is volt, jó is volt, és minél többször találkozunk vele a színpadon, annál jobban megszeretjük).

A jövő hét folyamán jutalomjátéka leend, tán nem követünk el indisebetit, ha kiirjuk, hogy ez előadásra a községi tisztikar Jenő főherczeggel élén 6 páholyt jegyzeteltetett elő.

Lesz szufolt ház, lesz virágesső is.

Még Barna urról, a derék szőke legényről kell megemlékezni, ki a mellett, hogy karmester, valóságos ezermester, mert zongora kísérleti és jeles zeneismereti valóban érdemesek az elismerés babér koszorujára.

Tüzes Vas.

Portán Dániel bölcselkedése unokaöccséhez Kapocznányi Sándorhoz.

Hogy mit nem kell tennünk az életben?
Hát ne hányd el a havat öcsém, mert magától is elmegy.

Ne keress a lányunkat férjet, ő maga is talál magának.
Ne hívass orvost, ha nélküle is meghalhatsz!

Kanászfiu és az utas.

Utas: Hé, flezők, messze van még ide Szombathely.

Fiu: Nincs a, ha ugy fut az ur, mint hazafelé a disznók!

Felhívás.

Vasvármegye közönsége egy évtizeddel ezelőtt székvárosában állandó csarnokot emelt a magyar színészetnek azon célból, hogy ezáltal a magyar közmívelődés és nemzetiség ügyét előmozdítsa. A lefolyt évtized tapasztalatai azonban igazolták és meggyőztek arról, hogy az állandó színház létesítése által kitűzött hazafias cél csak akkor lesz biztosan elérhető, ha színházunkban arra hivatott, a művészet színvonalán álló és a kor követelményeinek megfelelő, jól szervezett szintársulatok működnek.

De képzelhető-e a magasabb műgényeket is kielégíteni képes jó szintársulat a közönségnek buzdító gyámolítása s lelkes felkarolása nélkül, mely egyedül teszi lehetővé, hogy a színész — menten az anyagi gondoktól — hivatásának élhessen? Bizonyára nem. Egyedül a közönség érdeklődése és lelkes támogatása valódi melegsége a színművészetnek. E nélkül nem terem babér a művészetnek, s a hazafias cél, melyet a magyar színészet kitűzött, meg nem valósulhat.

Ezen eddig általánosan érzett hiány pótlását — a magyar színészet gyámolítását — tűzte feladatául a vasvármegyei színpártoló egyesület, mely legközelebb fog megalakulni.

A magyar nemzetnek, ha az idők viharáival diadalmasan akar megküzdeni, műveltsége által hódítani, szívben, lélekben és minden ízében magyarnak kell lennie. A nemzeti műveltség lesz jövőben legbiztosabb védő- és hódító-fegyvere, azon kemény szirt, melyen minden ellenséges tenger hullámai megtörnek. S a magyar színészet minden időben lelkesen hirdette, ápolta a hazaszeretetet szent érzelmeit és hiven szolgálta a nemzeti művelődés ügyét, — méltó tehát arra, hogy minden hazafi tehetségéhez képest felkarolja a magyar színészet érdekeit.

Vasvármegye e tekintetben is lelkes példával járt elől, midőn székvárosában állandó színházat emelve, fényes tanujelét adta annak, hogy a magyar színészetet a nemzetfenntartó tényezők közé sorozza,

s hogy itt a haza határán e vármegye hazafias szelleme ébren őrködik a magyar nemzeti érdekek felett.

De a mű eddig csak félig volt befejezve. A díszes színház színpártolás nélkül csak czifra nyomorúság a színészetnek és gyakran csak teher a közönségre is. Egyik sem találja fel, amit keresett, s a kölcsönös csalódásban elveszti a magyar színészet hatását, tekintélyét s megszűnik a nemzeti művelődés tényezője lenni.

Megszabadítani a magyar színészetet a létért való nehéz küzdelem gondjaitól, képessé tenni a művészi szárnyalásra és nemzeti hivatásának betöltésére: ez képezi nemes feladatát a vasvármegyei színpártoló egyesületnek, mely folyó év decz. hó 10-én d. u. 4 óraker Szombathelyen a vármegyeház nagy termében tartja alakuló közgyűlését, melyre midőn ezennel tisztelttel meghívom, egyszersmind felkérem, hogy a mellékelt alapszabályokat és aláírási ívet becses figyelmére méltatni, az egyesület tagjai közé belépni, más hazafiakat s honleányokat is belépésre buzdítani és az aláírási ívet a fentebbi alakuló közgyűlésideje előtt hozzám beküldeni szíveskedjék.

Teljes bizalommal fordulok Vasvármegye hazafias közönségéhez, azon reményben, hogy a magyar színmű pártolását nemzeti ügynek tekinti, s az e célra alakuló egyesületünket becses támogatásában fogja részesíteni.

Szombathely, 1889. nov. 15-én a vármegyei színpártoló egyesület közgyűléséből.

Reiszig Ede s. k.
alispán, mint ideigl. elnök.

Vasvármegyei Lapok 1889. november 24.

2. o.

— A vasvármegyei színpártoló egyesület f. hó 10-én tartotta alakuló közgyűlését. Konstatátott, hogy az egyesületnek eddig 200 tagja van. A tiszti-kar és választmány következőleg alakult meg: Elnök Szt.-Mártoni Radó Kálmán, alelnökök: Reiszig Ede alispán, Szabó Ernő polgármester, ügyész: Nagy Jenő t. ügyész, pénztáros Dr. Borsich Béla, titkár, Kövály Béla. — Választmányi tagok: Eredics Ferencz, Dr. Károlyi Antal, Brenner János, Dr. Korchmáros Kálmán, Szalay Agoston, Köfalvi Vidor, Dr. Feldmann Bódog, Gaár Frigyes, Ehen Gyula, ifj. Bárdossy László, Koller Kálmán, Dr. Steiner Miksa, Knebel Jenő, Krausz Lipót és Mayer József.

Vasvármegyei Lapok 1889. december 15. 3. o.

A keddi est.

(Jászai, Hilgermann, Polonyi.)

— A „Vasvármegye” saját tudósítójától. —

Ritka élvezetes estéje volt közönségünknek keddi este. Ekkor tartották Jászai Mari, Hilgermann Laura és Polonyi Elemér hangversenyüket. A nézőtér zsúfolásig megtelt; de még sötétben voltak, kik kiszorultak színházunkból, mert már napok óta egyetlen jegy sem volt kapható, bár az orchesteret is nézőtérre változtatták át.

De est nem lehet csudálni, nemcsak azért, mert a hangverseny rendezője kitűnő programmot nyújtott, hanem azért sem, mert a szombathelyi színpadon ily kiváló művészeket együtt ritkán van szerencsénk hallgatni.

Az estét Polonyi Elemér játéka nyitotta meg Paganini-Liszt Etude-jével, s saját szerzeményű Mazurkájával.

A másod második pontja, a nemzeti színhás nagy művésznőjének, Jászai Marinak szavallata. Kiss József remek költeményét, „Johodt” adta elő és annak minden érzését és misztikus hangulatát a legfinomabb árnyalatban érvényre juttatta. Majd borongó hangon, mikor az öreg Jóbot jellemzi, majd lágyan, mikor a szép Mirjamról beszél, a fájdalom, az elkeseredés, a kitérés hangján szavalt, mikor fiairól emlékszik meg, hogy a nagy asszony hangjában szinte hallják a vasakaratu vén bölcs zokogását. Az utolsó soroknál magasztosságában áll a rajongó Istenföld; s a szó magával ragadja, s megrengteteli a közönséget, hogy egy siri csendben elmuló percz után tért csak magához s addóztot tapasztal a művésznőnek. Az estének határozottan e remek szavalt volt a fénypontja.

Utána Hilgermann Laura, a fővárosi közönség kedvencének énekére került a sor. Alessandro Stradella 16. századbeli Áriáját, Mozart Bölcsődálát s Hubay Jenő „Hagyj álmodni szerelemről” darabokat énekelt a szép asszony, kinek pompás hangja s iskolája van. Az éneket Polonyi kísérte zongorán. Hilgermann éneke után Polonyi Elemér zongorásta csudálatos technikával Chopin két darabját: Chant polonais és Scherzo-t. Majd ismét Jászaira került a sor, s Musset Alfred „Isten” költeményét dr. Radó Antal fordításában, Arany János Pázmány lovagját és Kiss József Ágota kisasszonyát szavallta. Azután Hilgermann Laura éneke következett, Thomas-Mignon-jából részlet és Franz „Ósszel” ála. A műsort Polonyi zongora-játéka, Grieg Berceise-je és Liszt magyar-rapodilája zárta be.

A szép közönség igazán megelégedetten hagyta el a színházat, s az a három pompás koszorú, melyet a művészeknek átadtak, az elismerésnek csak symboluma, szerény kifejezése akart lenni. A csikornyátlan fogadtatás, melyről azonban meglehetősen, hogy igaz szívvel fakadt, érdemül szolgál intelligens közönségünknek, s maguknak a művészeknek is oly jól esett, hogy elhatározták városunknak ismételt meglátogatását. A kőrt bevégeztével, július 12-én kerülnek vissza.

Hozza Isten Öket!

A közönség, mely végig élvezte a keddi estét, egy szálly ott lesz a színházban, hogy egy művészzel: eltöltött emlékeztető estét szerezzen ismét önmagának. J—a.

Jászai Mari: Klytemnestra.

Színházi Hét 1913. 1. sz. 9. o.

Vasvármegye 1893. június 11.

2. o.

Színház.

Örömmel jelezük, hogy a lefolyt héten színpadunkon a consolidatio minden jelenségei föltünnek, azaz a társulat és közönség keszdenek ödvös harmóniára lépni. Láttunk igen korrekt, öszszvágó előadásokat, láttunk teli padokat és hallottunk tapsoló publikumot, — érdekes műsort, gondos rendezési állagban jó szereptudást: mein Liebchen, was willst du noch mehr?

Alkalmunk volt hozsoközök nélkül ellátni az est két leghasznavetlenebb óráját és ezzel meg kell elégednünk addig, amig a reformerek 12 bihari — akarom mondani szombathelyi pontja teljedett ténynyé nem válik.

Szombaton: »Mongodin ur felesége« Blum és Toché társzerzők bohózáta. Ha a modern francia bohózatot mélyebben elemelzük, akkor úgy járhatunk vele, mint aki a muzsák vakaja és láátra akad; ugy ílt is nem a bohózat anyjárta a vigááttáru, hanem a trivialitásra akadhatánk. De hát ez nem szükse lennünk, mert a »Mongodin ur feleségének« a pikantériái oly Gyegyen, oly szellemesen burkoltak, oly pártatlanul kacsagató helyretekben rejlikökönek, hogy nincs időnk a puritán megbotránközására, mert a helyett elkacsagtuk az estét.

Színészeink annyi kedvvel, oly öszszvágó sikerrel előadásban produkálják ezt a darabot, hogy a közönség ki nem fogyott a derültégből. — Minden este reméljük, hogy a jövő hét folyamán még másorra tessz Monori ur, hogy a távolmaradottak is élvezhessék.

Beniczki (Mongodin ur, Tochainé és Aitner Ilka (Clorinda) olyan irto volt csuttal, hogy bármely színpadon is helyét állta volna. A papucshönek oly sikerült karrikaturáját, mint Beniczkitől ez este, már rég nem láttuk; — Aitner Ilka, annyi bájjal és Gyegységgel halózta be a pipogya férjét, hogy egészen természetesen találhatuk az ugyszóvra hihetetlen eseményt. Tochainé a kardos asszonynak szerepében egészen elemében volt.

Bessenyei több melegséget várunk. Arányi Bella csuttal is igen kedves volt.

Vasárnap: Délután »Bokondok háza«, este »Tűz loány Amerikában« énekes bohózat. Tulajdonképen vasárnapi látványosság, a melyben hatást kellene csinálni a tengeri kalózok kitérőből induló gőzhajónak, a tengeri kalózok támadásának, a rabszolgakerekedők vászrjelenetének, az amerikai rendőrségi lárgyalásnak stb.-nek — ha t. i. mindent szép dekoratiók kísérenk. Talán a városiéleti szinkörben ezek nélkül nem szokókódott Feld, akinek sikere tessz megmagyarázhatóvá, hogy valami jó népszámláló helyett est a szagyalókót fölvette Monori ur műsorába. A vasárnapi közönség, mely jó telt házat csinált, különben elég hálaa volt.

Hétfőn: »A dilatrziódné« Doncourt és Bertál bohózáta, mérsékelt számu közönség hallgatta. A francia udjónság nem ért ugyan el a Mongodin ur feleségében felhalmozott komikumot, de egészen igen tiszteséges bohózat, mely közepes sikert aratott. A föjelenetel persze — amely előbb-utóbb valamely orpheum színpadára fog bevonulni — Villardón (Beniczki) és d' Argenteulin (Borbély) tigris és medve alakjában való megjelenése képen, kik Nórahának (Aitner Ilka), a szép állatszeliidőnőnek udvarolnak, s midőn öket oda követelt feleségüktől menekülni akarnak, a tigris és medvebőrű öltik magukra. Az asszonyokat eljuszitk ugyan, de maguk kelezésébe azaz ketrecbe kerülnek, s az éj folyamán azt híven, hogy az igazi fenevadak közé kerültek, hízelve egymást nyalogatják; igaz, hogy kissé vasokos komikum, de bohózatban megbocsátható. A darab különben közepes sikert aratott.

Keddön: »A madarász« Hevesi Janka vendégléptévé.

Amint halljuk a kisasszony szerződötése kiáltása ban helyerve, ha vendégzereplése sikerrel jár. Amár egyáltalán tartózkodni szoktunk attól, hogy lapársaink bírlatnál discussiön tárgyává tegyük, és ma sem tennek erről említést, ha pl. valamely okadatolt nézetet vagy véleményét fejtegetné a művészón játéka vagy éneke bírlata közben, mert a művészeti dolgokban való fölfogás néha nagyon különbözök szokott lenni: azonban, midőn egy oly mindenki által észlelhető lényt — aminő a közönség tetzése vagy nem tetzése — állt a tárgyalogozó kritika helyébe, és e lényt nem a valódnak megfelelően reprodukálja, akkor kötelességünknak tartjuk a correctiót. Hevesi Janka igen is megnyerte a közönség tetzését, mert e tetzés nemcsak megjelenése alkalmával, hanem minden énekközma után felhangzó tapsban és ismételt kihívásokban is nyilvánult.

Hevesi Janka élénk, Gyegs játéka és korrekit éneke a »V. L.« kívüli öszsz többi lapársaink tetzését kinyerte s teljes méltányjattal nyilatkozna!

reje. Ha a vendégművészón hangja nem is oly nagy terjedésű mint egy Blahásó vagy Komáromi Mariakáé, de igen jól behatózót és mindenesetre elég kellemes, meghatózó előadás van. Szerződtetésével tehát a primadonna kérdését megoldották tekinthetők és az operette egészen jól megállná a helyét.

Hevesi Janka Poszta Mikája igen sikerült alakítás és az eseményben kitűnően megállja a helyét. Minden énekközmaáttal tapsot fogadtak.

Érdekes Adányi, pedig nem az ő baritonjára van írva, nagyon kielegített, ép úgy Borbély Csözsa bájója.

A karok nagyon szépen, öszszvágóan működtek, amiért Simándi karmester buzgalma érdemel dicsezteték.

Szerdán: »A lenyeglé széd« Erckmann Chartrián színműve.

E darabban annyira előtérben áll »Miffis« polgármester szerepe és alakja, hogy szinte azt kell hinnünk, hogy az egész est jó színes kedvéért iratott. És valóban csak este volt alkalomunk teljesen meggyőződni arról, hogy Lendovánban a társulat mennyire képzett, értelmes színmestér. A borzalmas szerep föjelenetét — az álomjelenet — oly művészi gondallal játszotta meg a mely hosszú és alapos előtanulmányokra enged következtetni, — szerepének minden mozdulata cefütdatos, tervezett és művészi volt. A csekély számu közönség lelkesen taposolta meg a szép alakítást.

Lendvai mellett Arányi Zoltán tűnt fel értelmes játéka és vonzó megjelenésével.

Beniczki és Kaponi jó alakot csináltak az öreg erdőkérülő és egy paraszt egyszerű szerepből.

Bessenyei Jeli csendőrmester volt, csakhogy talán túlságosan is fényes — szinte tábornoki — uniformist viselt.

Csütörtökön: »Szegény Jonathán« operette Hevesi Janka 2. felléptévé.

A hájos zenéjű operette igen csinos előadásban került színrre. Hevesi Janka Harriettel énekelte szépen, szabatosan és csuttal is józatos taposokat és tetzését aratott. Mollay Herzeg Jenny adta, szintén Gyegyen, föltűnést kelte csinos tolettéjével. Borbély szintén megállta helyét, mint Jonathán. Vandergoldot Ércshövi, Quikly Tóbiást Hevesi adta közepes sikerrel. Tochainé a hölgyedzők seniorja úgyz hatást ért el, különösen a pohár sör szabatós ellintetésével.

A karok ugyan helyenként ingadoztak, de valami komolyabb baj nem esett.

Pénteken: Zoufflot háza földszintűl padl... karizag gyönyöröködött »Gróf Monte Christi« históriájában és étkép megkímélte magát attól, hogy a 10 köteles regényt végig olvassa.

És valóban a regény igen tiszteségesen van átírva színdarabrába, de persze számos hibájával a hosszú regényből irt daraboknak. Csak érinve, csak jelleve lehet a 2/3 óráig elmondható szövegben az, a mit a regény 10 köteles magában foglal.

És valóban a dialóg, mely szorongásig betöltötte a földszíntnek nevezett szűk zugokat, még 1/2-1-kor sem akart távozni, — nekik nem volt elég, hogy a bosszúálló Monte Christi gróf (Bessenyei) börtönbe vetteti az alyas Fernandot, számkivetésbe küldi a cselezővő Wilfordot, öngyilkosságba kergeti Danglars bárót, öszszboronálja Morel Henriket és Valentinet, s végül még kibékül a szép Haydée történetét s a regény egyéb érdekes epizódjait is végig hallgani, Hanem bizony szerencsére nekünk, a kik még nem vacsoráltunk, az a Monte Christi gróf Henri és Valentinnek meg a szép Mercedesnek azt mondta: »itt hagyjuk Európát és visszakerünk benneteket — a Hungaróba vacsorálni!« és bizony az a függöny többé nem akart fölgördülni.

Szombaton: »Nobilitási regény« Hevesi Janka 3. föllépte.

Jövő heti műsor:

Vasárnap, okt. 29-én d. u. »Lumpánczius Vagabundus« bohózat. Este »Kondorosi szép csaláplárné« népszáml.

Hétfő, okt. 30.: »Mongodin ur felesége«.

Kedd, okt. 31.: »Kis molnárné«.

Szerda, nov. 1.: »Kis baba« bohózat.

Csüt. nov. 2.: »Czigánybáró« operette.

Péntek, nov. 3.: »Ferreol, vagy egy rejtélyes gyilkosság« dráma.

Szomb. nov. 4.: »Egy éj Valenczában« operette.

Vasvármegye 1893. október 29. 3. o.

Márkus Emilia vendégszereplése.

— Négy előadás a színházban. —

Szombathely szülötte, az országzserte ünnepekt nagy magyar színművész: P. Márkus Emilia végre, eljött szülőföldjére s hégy estén át szerzett fenséges élvezetet annak a közönségnek, mely mindenkor büszkén vallja őt a magáénak. a maga sorától valónak.

Már régóta vártuk a művész vendégszereplését. Szó volt róla az őszel is, de akkor lesürgönyözte azt a művész, míg végre most, a nyár kellő közepén, eljött hozzánk, az ő hazájába, s eljátszotta nekünk négy leghíresebb szerepét.

Holmay Imre szintársulata a tavasi szezon befejezése óta a környéken járt, hogy a művész érkezésekor a közelben lehessen. A művész június 26-án érkezett meg s két estén át vendégszerepelt Kőszegen, nevezetes siker mellett. Közregről 28-án jött a társulat drámai személyzete Szombathelyre s legott megkezdte a négy előadásra terjedő ciklust.

Pénteken, június 28-án A bölcső került színre. Márkus Emilia ennek a színműnek Laurence szerepében aratta Budapesten legutóbbi zajos sikerét. A darab egyáltalán öneki köszöni sikerét. Nélküle aligha került volna ki a vidékre. Láttuk már a darabot a tavasszal, de akkor csak lefolyni láttuk. Ezuttal meg is értettük, mert a művész megértette velünk. Finoman kidolgozott, a legapróbb mozzanatokra kiterjedő figyelem szülte alakítása megismertette velünk a szegény Laurence szerepét. Kivált elragadóan kedves volt, mikor a gyógyuló kis beteg gyermekért aggódott. Az előadás elején hatalmas virágkosarat kapott a művész.

Másnap Francillon ment színbe. Ez egy másik híres alakítása Márkus Emiliaé. A megcsalt, az örültség féltékeny, a tengernyi kint kiálló és csaknem a rossz utra tévedt asszonyt a nyári természetességgel játszta, hogy elfeledtük, mintha színházban történnék a dolgok.

Yasárnap a leghíresebb Márkus-darab, a „Folt, amely tisztít” került színre. A darabot már néhányszor láttuk, még pedig három ízben Angyal Ilkától, kinél jobban Matildétt ebben az országban csak Márkus Emilia tudja eljátszani. Rég ismert dolog, hogy Eohegaray drámáját Márkus Emilia vitte sikerre, nélküle tán el is bukott volna a spanyol kegyelmes ur darabja. Sajnálatlalt kellett konstatálnunk, hogy a művész éppen e nagy hírű alakítását nem mutathatta be teljes mivoltában, mint hogy erős köhögésben szenvedett s egyébként sem volt disponálva. Mindazáltal kiválóan jó volt, mit mi sem bizonyít jobban, mint a függönynek a folytonos gördülése

Utoljára Gauthier Margitot, a kaméliás hölgyet játszta el a kedves vendég. Mit jegyezzünk meg alakításán? Művészetét bírálunk nem szabad, — tán a toalettjét irjuk le? Röviden és egyszerűen konstatáljuk, hogy a kaméliás hölgyben ugyanaz a zajos siker volt a művész osztályrésze, mint az előző estéken.

Ezek után meg kell emlékeznünk a környezetről. Hát biz' az kérdemelte legteljesebb olismerésűnk. Elsősorban Déri Béla az, aki kivált a többi közül. A művész kedvvel, szeretettel játszott még az ő mellette sem eltörpülő színészszel, kinek vállaira a rendezés gondja is súlyosan nehezedett. A legnagyobb díszet az ő számára a művész nyilatkozata. Azt mondta ugyanis a

Vasvármegye 1901. július 3. 4. o. (részlet)

Petheó Altila, Márkus Emilia
Belvárosi Színház: „A negyvenéves asszony”

Angelo fotográfia

Színházi Élet 1921. 42. sz. 18. o.

Színház.

Niobe. Az operett végtelenül gyenge előadásban, kicsiny közönség előtt került színre. Az egész estnek egyetlen élvezhető része Szigethy tánca volt, kit egy remek baletkoszorúval leptek meg tisztelői. A mi ezenkívül áll, arról jobb nem beszélni. Szükségeink tartjuk azonban megróni azt a figyelmetlenséget, hogy a darabban előforduló zongorát egy zöld posztóval leterített asztallal markirozzák.

Blaha Lujza »a nemzet csalogánya«, tegnap este érkezett meg Szombathelyre, férjével, Splényi Ödön báróval. — A nagy művész nő ideérkezésének hírére ezekre menő közönség lepte el a pályavart ügy, hogy a fogadásra kiküldött bizottság alig tudott a művész nő kocsijáig jutni. Blaha Lujzát a színügyi bizottság részéről dr. Gyöngyössi Tivadar, Györfly Endre és Deutsch Tivadar, a társulat részéről pedig Micsey György igazgató és neje fogadták. A bizottság nevében dr. Gyöngyössi Tivadar üdvözölte a művésznőt, egy remek virágcsokrot nyújtva át neki. A lelkes szavakra Blaha Lujza a következőkben válaszolt:

— Örömmel jöttem Szombathelyre, mert tudtam, hogy ily szép és lelkes fogadtatásban lesz részem.

Ezután a közönség folytonos éljenzése közepette kocsi alá a művésznő és a bizottság tagjaitól kísérvé elhajtattott a Hungáriában levő lakására.

A kórus jutalomjátéka. Hétfőn tartják a kóristák jutalomjátékukat, mely alkalommal a Betyár kendője kerül színre. A derék kóristák remélik, hogy egy szezonon át tanusított szorgalmuk elismeréseképp a közönség ez este meg fogja tölteni a színházat.

A Blaha estélyre jegyek még mindig kaphatók a színházi pénztárnál, és pedig az első előadásra csak pálioly és állóhelyek; a második és harmadik előadásra azonban mindennemű helyre szóló jegyek kaphatók.

Vasvármegye 1904. március 25. 2. o.

Blaha Lujza és Vendrey az „Aranyos öregék”-ben, Möricz Zsigmond darabjában.
(Balogh Rudolf felvétele.)

Színházi Hét 1911. 38. sz. 10. o.

Blaha Lujza vendégszereplése. Péntek este tartotta Blaha Lujza asszony első fellépését a három estére terjedő vendégzereplésében. A „Piros bugyelárás” című népszínművet adták szüfolt ház előtt. A magyar színművészet ezen világitó meteorját megjelenésénél hatalmas virágcsó fogadta, majd pedig egymásután nyújtották fel az elismerés számos virágajándékát. Játékáról hivatott toll és kritikus már évtizedekkel ezelőtt elmondta, hogy alkotása a magyar színművészet terén örökbecsű. Az ő egyénisége képes csak alakítani utólréhetetlen tökélyvel a magyar népszínművek jellegzetes vonásait. Hangja, melyről a „nemzet csalogánya” elnevezését kapta, még most is szívhez szól és a közönséget viszi a lelkesedés szárnyain. Zaófi szerepében láttuk, melyben csupa igaz szín, csupa közvetlen hang, majd pedig természetes humor nyilatkozott meg. Mint Tölgyesi bíró felesége, mély érzéssel színezte és erősen kicsiszolt vonásokkal jellemezte a romlatlan magyar asszonyt, kire Török bíró uram féltékeny. Minden felvonás után, nemkülönbön nyílt színen is orkánzerű tapasal honorálta a közönség a művésznő játékát.

Vasvármegye 1904. március 27. 3. o.
(részlet)

Színház.

(☞) Ujházi Ede Szombathelyen. Ünnepi estéje volt tegnap színházunknak. Óoska kulisszáírói valami szokatlan fény áradt a nézőtérre, színpadjának deszkáiról jóleső melegség, szívet-lelket megejtő poézis, eleven élet — művészet.

Ujházi Ede vendégszereplése varázsolta e képet színpadunkra. Az ő megjelenése feledtette velünk színházi életünk minden fonák-ságát; azt, hogy alkalmatlan, kicsi a mi színházunk, s hogy oly kevészer telik meg ez a madárkalitka, de meg azt is, hogy oly ritkán hallatja benn szavát a színészet muzsája, s még ritkábban az igaz művészet.

Hát tegnap este a művészet, ez a ritka vendég, beköltözött a mi színházunkba is. A magyar színjátszás legnagyobb mesterét láttuk játszani a mi deszkáinkon.

Ujházit dicsérni, alakítását, közvetlen humorát, a játékában megnyilvánuló érzést magasztalni, annyit jelentene, mintha mi újból föl akarnók fedezni a sarkosillagot, amely az idők teljességéig ragyogni fog.

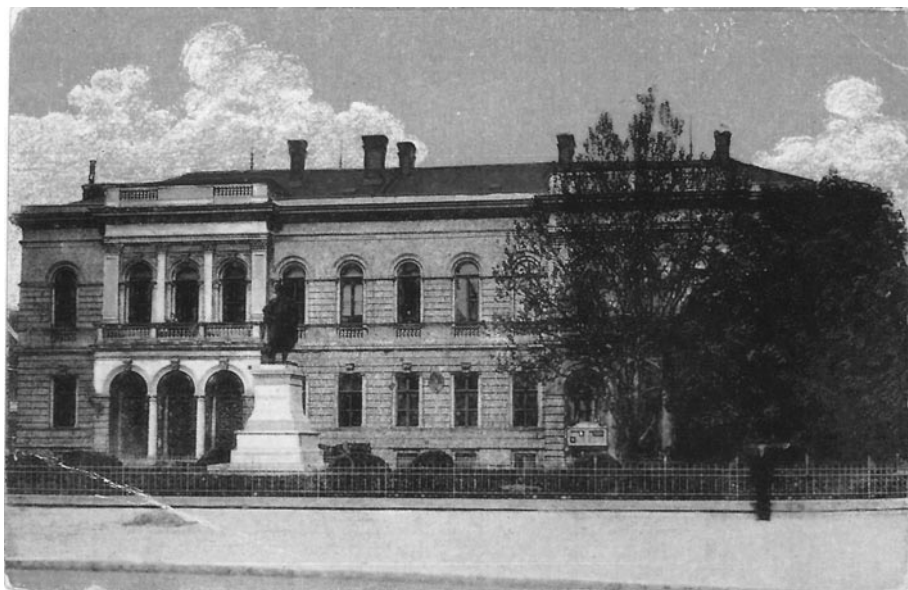
Nem is tesszük ezt. Csak a krónikás száraz, egyszerű szavával adjuk hírül, hogy Ujházi a „Titok”-ban lépett föl az este. Aki látta, nem fogja elfelejteni soha, aki meg nem látta, az elé hiába tálnók a dicséző jelzőket. Még lesz rá alkalma, nézze meg.

Vasvármegye 1905. november 10. 4. o. (részlet)

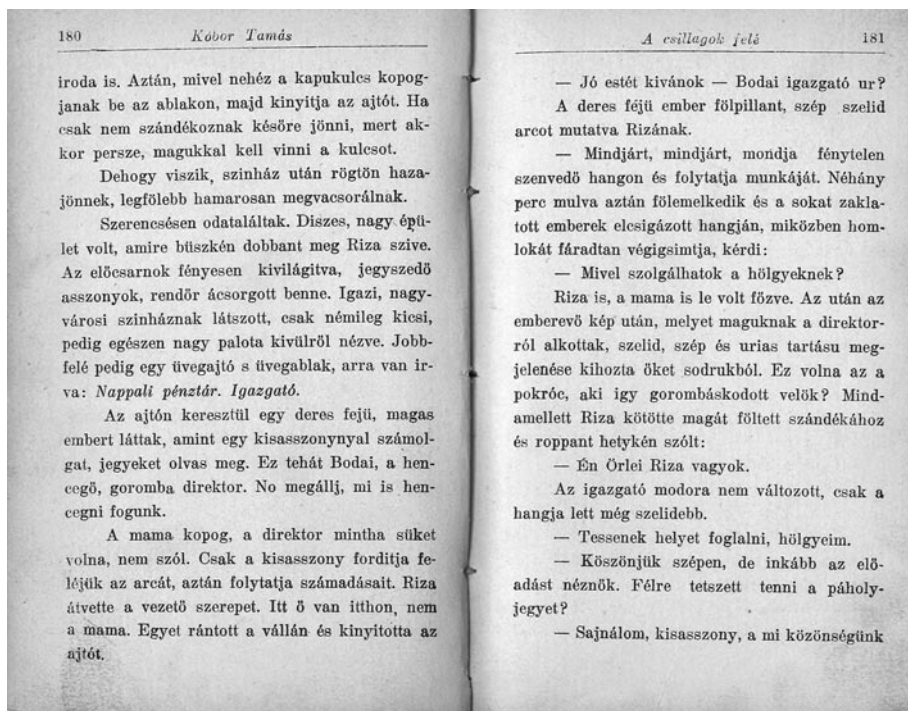

Színházi Élet 1915. 10. sz. 10. o.

Városháza, [é. n.] Szombathely régi képes levelezőlapokon. Szerk. Kőszegfalviné Pajor Klára. Budapest, 1994. 38. o.

Kóbor Tamás: *A csillagok felé*. Budapest, 1899. 180–181. o.

Színház.

Régi szokás, hogy amint a fa levele hullani, az eső napokon, sőt heteken át szitálni kezd, amikor minden, de különösen az esték oly unalmasak és kiállhatatlanok, megérkeznek a gond és unalom hivatott előzői, a mi kedves színészeink.

Igy történt ez az idén is, amikor a minden átmenet nélküli, örökké borongós időjárás sulyával az érkezésük feletti örömet mintha kétszeresen éreznénk.

Nagy az örömünk, mert kevés kivétellel ismerős arcok, régi cimborák, kikről a nóta e rovatban már elégszer szólt. Isten hozta önöket!

Érezzék magukat jól szerény városunk falai között, mely oly hosszú idő óta nélkülözte önöket s legyenek meggyőződve arról, hogy bár csekély e város műpártoló közönsége, mégis legalább az a kis sereg, mely önöket nap-nap után felkeresi, mindenkor igaz szeretettel s hálás szívvél rajongja körül.

De mert nagyon jól tudjuk, hogy a hálának ezen fájával a direktor ur meg nem elégszik, a nagyközönséghez is volna szavunk.

Tegyük felre a színházat fitymáló régi szokásainkat, mérsekelve elkényeztetett izlésünket és igényeinket, erkölcsileg és anyagilag támogassuk e jól szervezett gárdát, amely ugy multjával, mint jelenével kiérdemelte a támogatást.

Ha ezt megtesszük, a műpártolás terén hivatásunkat betöltöttük, mert míg egyrésztől lehetővé tettük színészeink megélhetését, másrésztől a megvalósuláshoz közelebb hoztuk az új színház felépítésének tervét, mert bebizonyítottuk, hogy e kis kalitka Szombathely közönségének befogadására ma már nem alkalmas.

Az utóbbit reméljük a köz érdekében s kívánjuk a direktor urnak, a kit gárdájával egyetemben üdvözölni esütörtökön volt először módunkban, amikor is az elismerésre méltó buzgalommal s áldozatot nem ismerő fáradtsággal restaurált színházunkban az őszi szezon első előadásaképp Lukácsi „*Libapásztor leány*” című operettje került színre, nálunk először.

Nem tudjuk ugyan, hogy a közbejött zsidó-ünnep, vagy a felemelt helyárak voltak-e okai, tény azonban az hogy a darab bár javarészt telt püholyok, mégis üres földszint és karzat előtt játszódott le. A hangulat egyébként mindennek dacára elég jó volt, ami leginkább kifejezésre jutott a belépő ismerősöket üdvözlő tapsviharban.

Szombathelyi Újság 1906. szeptember 23. 9. o. (részlet)